

TUNTOSARVI

Nro 22 1987

TUNTOSARVI

Kuulonäkövammaisten lehti
Ilmestyy 48 kertaa vuodessa, perjantaisin
Nro 22/1987
13. vuosikerta

JULKAISIJA

Näkövammaisten Keskusliitto ry.

PÄÄTOIMITTAJA Orvokki Holopainen

TOIMITUKSEN OSOITE

Näkövammaisten Keskusliitto
Mäkelänkatu 50, 00510 Helsinki
puh. (90) 77041/227

SISÄLLYS

Komiteamietintö 1987:14	1
Ajankohtaista	3
Syke-palsta	7
Lukijan palsta	9
Ilmoitukset	14
Nimipäiväonnittelut	16

TUNTOSARVI

29.5.1987

Komiteamietintö 1987:14

Toimiva vaikeavammaisen toimivassa yhteiskunnassa Neljäs ja viimeinen osa

Oikeus työn tekemiseen ja toimeentuloon

Vammaisella on oikeus tehdä työtä.

Työtä pitää järjestää mahdollisimman monelle.

Työ voi olla vain elämää rikastuttava asia.

Kaikki eivät kuitenkaan voi vammojen vuoksi työskennellä.

Heillä on oikeus opiskella jatkuvasti elämän taitoja.

Yhteiskunnan on taattava vaikeavammaisten toimeentulo.

Miksi vammaisten tulisi olla kaikkein köyhimpiä?

Eläkkeitä pitäisi korottaa.

Kaiken pitäisi toimia vaivattomasti.

Kaikki virastoasiat on voitava hoitaa

yhdessä paikassa.

Nyt eläkkeitten, kuntoutuksen ym. hakeminen on liian monimutkaista.

Joku palvelu voi jäädä saamatta, kun sitä ei osaa hakea.

Myös monia muita ehdotuksia

Toimikunta teki myös monia muita ehdotuksia.

Kaiken pohjana on ajatus tasa-arvosta. Jokainen ihminen on yhtä arvokas!

Ovatko toimikunnan ehdotukset sinusta hyviä?

Hetkessä muutosta ei kuitenkaan saada aikaan.

Toimeentulo elämiseen tarvittavat varat

Mietinnön aikaisemmat osat on julkaistu Tuntosarven numeroissa 19, 20 ja 21.

AJANKOHTAISTA

Suomi katkaisee kaupan Etelä-Afrikan kanssa

- Suomi katkaisee kaupankäynnin Etelä-Afrikan kanssa heinäkuun alusta lähtien. Näin maamme yrittää omalta osaltaan saada Etelä-Afrikkaa lopettamaan rotusortopolitiikan. Eduskunta käsitteli lain perjantaina. Laki kieltää tavaroiden viennin Etelä-Afrikkaan ja Namibiaan. Tavaroiden tuonti Suomeen Etelä-Afrikasta tai Namibiasta on myös kielletty.

Kaikkea tavaraliikennettä ei laki lopeta. Etelä-Afrikasta ja Namibiasta saa tuoda tuotteita, jotka eivät ole sieltä peräisin (tehty). Lääkkeiden kulkua ei aiota estää. Myös tavalliset ihmiset saavat lähettää tavaroita, jos kysymyksessä ei ole kaupankäynti. Varaosa- ja huoltotoimituksiin anotaan lupa kauppa- ja teollisuusministeriöltä.

- Pohjoismaista Tanska kielsi tuonnin ja viennin lailla vuosi sitten. Norja kielsi tavarakaupan lailla viime maaliskuussa. Ruotsi aloittaa lokakuussa täydellisen kauppasaarron. Ruotsi on tavallisesti ottanut osaa vain YK:n hyväksymiin boikotteihin (yhteyksien katkaiseminen). Ruotsin sosiaalidemokraattinen hallitus katsoo, että Etelä-Afrikan tilanne oikeuttaa poikkeukseen.

Israelin ja Etelä-Afrikan yhteistyö jatkuu 2000-luvulle

Israel on sopinut jatkavansa sotilaallista yhteistyötä Etelä-Afrikan kanssa ensi vuosituhanalle. Se ei noudata YK:n turvallisuusneuvoston kieltoa. YK kielsi jo vuonna 1977 aseiden viennin Etelä-Afrikkaan maanrotusortopolitiikan vuoksi.

»Israelin sopimuksesta on vastuussa Yhdysvallat», sanoo yhdysvaltalainen tutkija Jane Hunter. Hunter saapui Suomeen viime perjantaina. Hän osallistuu täällä kansainväliseen seminaariin, joka käsittelee Israelin ja Etelä-Afrikan suhteita. Seminaari pidetään Espoossa.

Israelin ja Etelä-Afrikan sotilaallinen yhteistyö alkoi vuonna 1976. Huhtikuun alussa Yhdysvaltain kongressi sai raportin (selostuksen) niistä maista, jotka rikkovat asevientikieltoa. Kukaan kongressissa ei ehdottanut Israelin rankaisemista. »Yhdysvaltojen avulla Israel tukee sortohallitusta Etelä-Afrikassa. Se on pysäytettävä», sanoo Jane Hunter.

Etelä-Afrikassa pidettiin hallitusvaalit

Etelä-Afrikan vaaleissa, joissa mustilla ei ollut äänestys-oikeutta, voitti presidentti Bothan kansallisuuspuolue. Tulos osoittaa, että valkoiset eivät halua antaa mustil-

le oikeuksia. Arvellaan, että presidentti Botha yrittänyt entistä tarmokkaammin (enemmän) tukahduttaa (lopettaa) mustien taistelun kansalaisyhteiskunnan puolesta.

»Olemme astuneet maamme historian pimeimpään aikaan», sanoo musta arkkiepiispa Desmond Tutu Etelä-Afrikan tärkein vastarintajärjestö vannoi, että aikoo lisätä aseellisia taisteluita.

Vaaleissa kansallisuuspuolue sai enemmistön niinkuin se on saanut jo 39 vuotta. »Presidentti Bothan hallitus olisi jo kauan sitten voinut purkaa rotuerottelujärjestelmän, mutta se ei ole halunnut tehdä sitä. Sotilasjohto on koko ajan vahvistanut asemaa hallituksessa. Hallituksen sisällä on ns. »Sisäpiirin hallitus» eli Kansallinen turvallisuusneuvosto. Se on koko yhteiskuntaa ulottuvan järjestelmän huippu. Huipun päätökset ovat tiukasti salaisia. Neuvosto haluaa tukahduttaa mustien vastarinnan, mutta sen toiminta ulottuu myös valkoisten elämään».

Maailman Luonnonsäätiö suojeli 19 eläintä Suomessa

Säätiön Suomen rahaston ohjelmaan kuului vuonna 1986 kahdeksan nisäkästä, seitsemän lintua, kaksi kalaa ja kaksi selkärangattomia. Suojelutoimien ansiosta elää Kuhmossa nyt noin 700 metsäpeuraa ja Pohjois-Karjalassa 20. Myös Saimaannorpan väheneminen on pysähtynyt. Norppia arvellaan olevan noin 160 kappaletta. Suomessa on myös liito-oravia. Nii-

den lukumäärää ei vielä tiedetä. Pohjois-Suomessa elävä naali on edelleen uhattuna. Enontekiön maa-laiskunnassa on vain noin 20 yksilöä jäljellä ja Utsjoella enintään viisi.

Vuonna 1986 Maailman Luonnonsäätiön Suomen rahasto käytti uhanalaisen luonnon suojeluun yhteensä 2,3 miljoonaa markkaa. Tämän vuoden suojelubudjetti on 3,4 miljoonaa markkaa.

Suojatyön laatu muuttuu Kymessä

Kymenläänin työkeskukset haluavat nostaa suojatyöpaikat ja niiden työt sääliittelyn yläpuolelle. Laadun ta-keeksi työkeskusten tuotteet ovat saaneet oman ni-men: »Kymiset». Eri alojen yritykset ovat huomaneet, että suojatyöpaikoissa syntyy jopa huippuelek-troniikkaa.

Kymenläänin suojatyökeskuksissa työskentelee kaikkiaan noin 400 naista ja miestä. Paikkojen määrä ei vastaa tarvetta. Palkka on porrastettu vammautu-misen mukaan. Parhaimmillaan se on 70-80 prosent-tia alan normaalipalkoista. Jos tekijältä puuttuu am-mattitaito, voidaan se antaa kursseilla. Näin alkoi ele-ktroniikkaosaston piirilevyjen valmistus pari vuotta sitten. Osasto huoltaa ja kunnostaa mm. Kotkan pu-helinlaitoksen ja Kouvolan telealueen kaikki puhelin-koneet.

Suojatyöasiamies Arto Havon mukaan pienet ja keskisuuret yritykset ovat suhtautuneet työkeskuksen toimintaan myönteisesti. »Tuotteet puhuvat puoles-taan.»

Syke-palsta

Vuoden -86 sävelmä

Vuoden -86 sävelmäksi valittiin Juice Leskisen »Kak-soiselämää». Se oli todellakin viime vuoden paras biisi; ei pelkästään sävelmänsä vaan myös sanoituksensa vuoksi. Sanat tulevat suoraan kappaleen esittäjän,

Juice Leskisen sydäimestä.

»Yksinäisyys ympärillä
joskus ottaa hahmon ihmisen.
Tiedän, mitä haluan.
Tiedän, miten vähään kykenen.

Yksinäisyys sydämessä
katkeriksi pisaroiksi tiivistyy.
Siinä yksinäisyyden on seuraus,
siinä on sen syy.

Olen sinussa kiinni.
Sinä tiedät, vaikka myönnä en.
Läheisyyttä kaipaen,
rakkauttasi tarvitsen.

Olen sinussa kiinni.
Sinuun kiinni jään.
Sanot: Pois!
ja minä menen.
Kohta huomaan,
etten mennyt mihinkään.

Kunpa sinut tuntisin paremmin.
Silloin ehkä oppisin itsenikin.

Vaikken koskaan luotasi poistunutkaan,
tulen uudestaan.

Yksinäisyys yksinäisen
joskus siihen hermostun.
Halki aavikon jäisen
rämmin, kunnes havahdun.

Kadehdi en niitä,
jotka luotuja on kaksoiselämään.
Joskus tuntuu,
etten kunnolla
saa eletyksi
tätä yhtäkään.

Kunpa sinut tuntisin paremmin.
Silloin ehkä oppisin itsenikin.
Vaikken koskaan luotasi poistunutkaan,
tulen uudestaan.

Kadehdi en niitä,
jotka luotuja on kaksoiselämään.
Joskus tuntuu,
etten kunnolla
saa eletyksi
tätä yhtäkään.

Aion tulla viereesi uudestaan
poikki ikiroutaisen isänmaan.
Vaikken koskaan luotasi poistunutkaan,
tulen uudestaan.»

biisi on laulu
rämmin eli kuljen suurella vaivalla

Satu

Lukijan palsta

Ammattikoulun päättyessä

Rauno Koskinen

Opiskeluaika Näkövammaisten Ammattikoulussa alkaa olla loppuillaan. Kaksi kouluvuotta ovat kuluneet nopeasti. Tuntuu hieman haikealta, kun tutut ympäristöt jäävät taakse. Koulunkäynti on sujunut hyvin. Olen viihtynyt täällä. Ensimmäinen kouluvuosi meni hiukan hitaasti, toinen kului liiankin nopeasti.

Viime syksystä lähtien on ollut yhteisiä iltakahvitilaisuuksia. Ne ovat olleet hauskoja keskusteluhetkiä. Kahvia olemme juoneet harjoituskodissa ja porukalla olemme menneet Jukolaan, missä on istuttu ja keskusteltu. Kun viime vuonna kävin joskus yksin Jukolassa, tunsin itseni yksinäiseksi ja lähdin kohta pois.

Toinen kouluvuosi on ollut ammatillista koulutusta. Harja- ja pienkäsityölinjalla on mennyt hyvin. Joskus, kun on tuntunut liian vaikealta, on opettaja auttanut. Hienoin käsityö on ollut peilin kehysten tekeminen.

Kuurosokeat muodostavat oman ryhmänsä tässä koulussa. Olen tullut huomaamaan, että olen yksi heistä. Keskenään kuurosokeat tulevat hyvin toimeen. Vammasta riippuen toiset saavat yhteyksiä myös kuuleviin oppilaisiin. Viittomakieltä en ole täysin oppinut. Mutta kun muutan Tampereelle, opin luultavasti lisää.

Kun muutan Tampereelle kuurosokeiden palvelutaloon, alan tehdä harjoja ja pienkoreja. Jotain askartelutyötä voin tehdä myös. Täältä ammattikoulusta tulee

useampia tuttuja henkilöitä kuurosokkeiden palvelutaloon kesätöihin, joten kesä menee hauskesti. Toivon, että voisin liikkua paljon ulkona. Palvelutalon piha on pieni, joten siellä ei voi liikkua kovin laajalti.

Toivotan kaikille tutuille ja Tuntosarven lukijoille oikein hyvää kesää.

Muistoja sairaalassa olosta

Leevi Haverinen

Olin Oulun Päivärinteen sairaalassa 1980-luvun alkuvuosina yskän ja angiinan vuoksi. Sain sairauden työmatkoillani, kun ajoin moottoripyörällä sekä kesät että talvet yli kymmenen vuoden ajan. Tällainen kyyti oli vaarallista terveydelle.

Kun ikää alkoi tulla lisää, olivat yskä ja rinta kuin tukkeuksissa. Jo silloin olin ollut 20 vuotta sokeana. Ulkoilin paljon kesällä ja talvella, rykiminen koveni ja äänikin tuntui erilaiselta tuon tuberkuloosimaisen yskän vuoksi. Kotiväkeni lähetti minut Oulun Päivärinteen parantolaan. Siellä hoidettiin tällaisia potilaita. Olin vuodelevossa. Lääkäri tutki minua ja antoi sopivat lääkkeet. Niitä oli syötävä useita päivässä. Aamuisin ja iltaisin oli isompia ja päivällä pienempiä tabletteja.

Se oli syyskesää. Minä halusin aina siellä käytävällä kävelläkin edestakaisin. Luin aina metrit askelmilla. Käytävä oli pitkä. Lähes kilometri tuli kuljettua, kun

halusin liikuntaa. Sitten yöllä nukutti hyvin. Paljon sair levätä ja olla sisällä. Mutta kylmältä tuntui käytävällä liikkuminen aina, kun ei aurinko paistanut. Ikkunoiden kautta se aina lämmitti isoa, tiilistä rakennettua sairaalaa. Lisäksi reumakolotus vaikutti selkään ja kaulaan. Reuman olin saanut myös työmatkoilla silloin nuorena.

Aika kului hitaasti sairaalassa. Kuukausi oli pitkä. Sitten, ajan kuluessa, otti lääkäri käsiteltäväkseen (tutkimukseen). Hän pujotti pitkän letkun suuhun, tuntui että se meni vatsaan asti. Sitten hän antoi suihkulääkettä nenäonteloihin. Sen ajan piti olla hengittämättä, sitä kesti useita minuutteja. Oli se hyvää hoitoa sekin. Vielä jatkui sairaalassa olo senkin jälkeen. Sair lääkkeet mukaan, kun syksyllä pääsin kotiin. Tilanne helpottui paljon tuosta läikehtimisestä.

Siitä on jo pitkä aika. Mutta talvisin ulkona kuntokävelyllä aina ryvittää ja rykäisen kovemmin. Sisällä e ryvitä paljon ollenkaan. Vain kun syö rasvaisia ruokia ryvittää enemmän. Tulisi tehdä ruokasäännöstely, ka la olisi sopivaa tuon tuberkuloottisen yskän vuoksi. Kesällä ei yskäminen haittaa, kun saa hengittää lämmintä.

Leiriläisen kokemuksia

Seija Troyano

Tervehdys Ystävät

Vaivion kurssikeskuksessa vietettiin Hengellistä leiriä 5-8/5. Mukana oli 12 kuurosokeaa tulkkeineen ja op-paineen. Leirin nimenä oli »Ken on luonut kukkasen». Niinpä maljakoissa olevilla krysanteemeilla oli oma tärkeä sanomansa samalla kun ne ilahduttivat silmää, tuoksuivat ja olivat käsin kosketeltavissa. Pastori Mauri Hyvärinen esitti meille hyvin kauniisti ja havainnollisesti elävän ja paperikukan eroja. Toinen ihastuttava vertailu oli kaksi elävää pientä kania ja täytetty kankaasta ommeltu koira, jotka pastori oli tuonut kotoaan. Ihminen osaa muotoilla kukkia, eläimiä yms. hyvin elävännäköisiksi, mutta eläviksi hän ei niitä saa. Sanoma oli, että ainoastaan Jumala voi luoda elävän!

Jumala on luonut kaikki ihmiset ja siksi jokainen ihminen on tärkeä. Jokaisella meistä on oma tehtävämme elämässämme. Meidän ei tarvitse tuntea olevamme muita huonompia, pyytää anteeksi olemassaoloamme, vaan Jumalan edessä olemme kaikki yhtä tärkeitä.

Jumala suo kaikelle elolliselle kasvun. Tätä rukoulimme myös pienille puuntaimille, jotka kukin meistä istutti leirin pihapiiriin. Toivon mukaan saamme joskus käydä vielä katsomassa, kuinka puumme ovat kasvaneet. Yksi asioista, mitä oli todella ilo tehdä, oli kiittää Jumalaa kaikesta mitä Hän on meille antanut; kauniit

aurinkoiset leiripäivät, ystävät ympärillämme, koivut hiirenkorvalla, joka ilta lämpiävä rantasauna, lauluja, kävelyretkiä, takka-ilta makkaraa grillaten, hyvästä ruoasta kylläiset vatsat ja kaikenkaikkiaan hyvä ja levännyt olo.

Kuinka usein otamme kaiken niin itsestäänselväväksi asiana. Oikeastaan kenelläkään ei ole mitään, mikä ei ole Jumalan antamaa. Meillä olisi aihetta kiittää niin paljon!!

Ihmisen henkinen hyvinvointi vaatii ravintoa aivan kuten ruumiskin. Jumalan Sana on ihmisten hengellistä ravintoa. Puhuimme Jumalan suuresta anteeksi-antamuksesta Jeesuksen veren kautta.

Leirillä kävivät myös kuurojen pappi Lauri Aaltonen ja ortodoksisesta seurakunnasta Isä Kalevi. Meillä oli mahdollisuus esittää kysymyksiä ja keskustella asioista.

Vapaa-aika kului tapaamalla ystäviä. He tulivat Pohjois-Karjalan alueelta meitä tervehtimään. Olavi näytti meille diakuvia Lapin vaellusretkeltään. Hän herätti monessa halun lähteä »erämaahan» rinkka selässä kuntoa kohentamaan.

Viimeisenä leiripäivänä pidimme Jumalanpalveluksen kirkkosalin puolella ja lopuksi kävimme myös ehtoollisella.

Ihanan lämpimänä perjantai-iltapäivänä suuntasimme sitten mieli keveänä kotiinpäin.

... oi jospa kuin lintunen päiväni vain
myös kiittäen alkaa mä voisin
ja murheetta, vaikkakin puuttehissain

mä ain Isän hoidossa oisin
 Ei lapsena tarvitse surra...
 Jumalan rauhaa ja siunausta kaikille!

Ilmoitukset

TURUN PIIRIN ALUESIHTTEERI Heikki Paatelaisen toimistopäivä Turussa on tiistaina 9.6.87 kello 9-14.00. Osoite: Humalistonkatu 16 B 72. Puhelin: 921/322 203.

TYKS:IN PIIRIN KUUROSOKEIDEN KERHO kokoontuu seuraavan kerran keskiviikkona 2.9.87.

HEIKKI PAATELAINEN ON LOMALLA 12.6.-25.7.87.
 Toimistopäivä Lohjalla: maanantaina 27.7.87 kello 8-15.00. Osoite: Laurinkatu 35 A 18, 08100 Lohja. Puhelin: 912/123 08.

Toimistopäivä Turussa: tiistaina 11.8.87 kello 10-14.00. Osoite: Humalistonkatu 16 B 72. Puhelin: 921/322 203.

Aluesihteerit Inga Lassfolk ja Marjatta Puromäki ovat koulutuspäivillä 8.-13.6.1987. Seuraavan kerran he ovat toimistossaan 15.6.1987.

Aluesihteerit osallistuvat koulutuspäiville Helsingissä 1.6.-4.6.1987. Maanantaina 1.6. aluesihteeireillä ei ole toimistopäivää.

NÄKÖVAMMAISTEN LOMA RY:N 80-VUOTISJUHLA

Näkövammaisten Loma ry. vietti 80-vuotisjuhlaansa lauantaina 23.5.87. Suomen Kuurosokeita tilaisuudessa edusti johtokunnan jäsen Martti Avila ja tiedotaja Heli Reinikainen.

Juhlapäivän sää oli lämmin ja aurinkoinen. Tuntui,

että luonto oli mukana onnittelijoiden joukossa lomakoti Onnelassa. Kuurosokeiden antamat tuoksuvat, punaiset ruusut puhuivat omalla tavallaan kiitokset kuluneiden vuosien hyvistä lomapäivistä. Suomen Kuurosokeiden tervehdyksen ottivat vastaan Näkövammaisten Loma ry:n varapuheenjohtaja Reijo Varonen ja johtokunnan jäsenet.

NIMIPÄIVÄONNITTELUT

Tällä viikolla viettää nimipäiväänsä: Teemu, Venla, Orvokki, Toivo, Sulevi, Kustaa, Kyösti ja Kustavi sekä Suvi.

Ruusuista nimipäivää jokaiselle!
